

Betyg och studieresultat i gymnasieskolan år 2016

Innehåll

Sammanfattning	3
Betyg och studieresultat 2016: Inledning	5
Andel elever som slutför gymnasieskolan: en jämförelse över tid	6
Examen på 3 år – andelen elever redovisade per program.....	8
Examen på 3, 4 och 5 år – elever med startår 2011	13
Grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier	14
Genomsnittlig betygspoäng	16
Omfattning på studierna: utökat och reducerat program	20
Elever som gått från introduktionsprogram till nationella program – en uppföljning efter 5 år.....	22
Tabeller på Skolverkets webbplats	27

Sammanfattning

För den som inte har tid att läsa hela denna PM följer här en kort sammanfattning av resultaten.

Liten ökning av andelen elever med examen inom tre år

Våren 2016 var det 74,2 procent av eleverna som började gymnasieskolan på ett nationellt program år 2013 som tagit examen inom tre år. Det är en liten ökning jämfört med år 2015, då 73,7 procent tog examen inom tre år. Uppföljning av tidigare årskullar som börjat på nationella program visar att när elever som gått mer än tre år läggs till, ökar andelen med examen. När elever med fyra eller fem år i gymnasieskolan räknas med har åtta av tio elever på nationella program tagit examen. Inkluderar man även elever som påbörjade gymnasieskolan på introduktionsprogram har sju av tio elever tagit examen inom fem år.

Fler kvinnor än män tar examen. På de högskoleförberedande programmen är skillnaderna störst där cirka 79 procent av kvinnorna och cirka 72 procent av männen tagit examen år inom tre år, år 2016.

På industritekniska programmet har andelen elever med examen inom tre år ökat kraftigt tre år i följd, från 69,6 år 2014 till 78,7 procent år 2016 – en ökning med nästan tio procentenheter. Industritekniska programmet har i princip lika hög andel med examen inom tre år som naturvetenskapsprogrammet (78,9 procent) som är det nationella program där störst andel tagit examen inom tre år, år 2016.

Andelen elever med grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier ökar något, men har förändrats i mycket liten utsträckning på yrkesprogrammen

År 2016 var det 72 procent av eleverna som slutförde studierna med grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier. År 2015 var det 71 procent av eleverna som fick grundläggande behörighet. På yrkesprogrammen var det 41 procent av eleverna med examen som läst in grundläggande behörighet år 2016. Andelen elever med yrkesexamen och grundläggande behörighet har varierat mycket lite åren 2014–2016, mellan 40–41 procent. Det finns dock en stor variation mellan de olika yrkesprogrammen hur många som läst in en grundläggande behörighet. På vård- och omsorgsprogrammet var det 70 procent av eleverna som år 2016 slutfört gymnasieskolan med yrkesexamen och grundläggande behörighet. På fordons- och transportprogrammet var det 11 procent som slutfört med yrkesexamen och grundläggande behörighet.

PM

4 (27)

Liten ökning av genomsnittlig betygspoäng

Våren 2016 var den genomsnittliga betygspoängen 14,1 poäng för elever som tog examen eller studiebevis (om minst 2 500 poäng). Året före, våren 2015, var den genomsnittliga betygspoängen 14,0. För de tre första årskullarna i nya gymnasieskolan har den genomsnittliga betygspoängen varit stabil och ökat marginellt med 0,1 poäng åren 2014–2016.

Var tredje elev som påbörjat ett introduktionsprogram och övergått till ett nationellt program har tagit en examen inom 5 år

Skolverket har gjort en uppföljning av hur det går för eleverna som påbörjade introduktionsprogrammen 2011. Uppföljningen visar att inom fem år har drygt hälften (52 procent) av eleverna övergått till ett nationellt program och av dessa har var tredje (36 procent) tagit examen. Andelen kvinnor och män som övergår från introduktionsprogram till nationella program är ungefär lika stor. Övergång till nationella program är dock inte målet för samtliga introduktionsprogram.

Betyg och studieresultat 2016: Inledning

Våren 2016 slutförde 80 238¹ elever gymnasieskolan. Det är tredje kullen elever som går ut den reformerade gymnasieskolan, Gy 2011. Eftersom det tar minst tre år att genomföra gymnasieskolan påverkas resultaten i denna statistikredovisning i mycket liten utsträckning av de många personer som invandrade till Sverige under år 2015.

Elever som går ett högskoleförberedande program eller ett yrkesprogram och uppfyller kraven får i Gy 2011 en gymnasieexamen. Det finns två typer av examen, yrkesexamen och högskoleförberedande examen (mer information om examen finns i faktarutan nedan). De elever som får en examen från ett högskoleförberedande program har i och med denna också uppnått grundläggande högskolebehörighet. Det gäller inte för elever som får yrkesexamen, men möjligheten finns även för yrkeselever att läsa in en grundläggande behörighet inom de 2500 poängen.

Faktaruta: Gy 2011: Program samt krav för examen

Yrkesprogram Barn- och fritid programmet Bygg- och anläggningsprogrammet El- och energiprogrammet Fordons- och transportprogrammet Handels- och administrationsprogrammet Hantverksprogrammet Hotell- och turismprogrammet Industritekniska programmet Naturbruksprogrammet Restaurang- och livsmedelsprogrammet VVS- och fastighetsprogrammet Vård- och omsorgsprogrammet Riksrekryterande utbildningar med egna examensmål. ²	Högskoleförberedande program Ekonomiprogrammet Estetiska programmet Humanistiska programmet Naturvetenskapsprogrammet Samhällsvetenskapsprogrammet Teknikprogrammet
Krav för yrkesexamen: Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå: Svenska eller svenska som andraspråk 1. Engelska 5 Matematik 1(a) Godkänt gymnasiearbete Programgemensamma kurser om 400 poäng	Krav för högskoleförberedande examen: Eleven ska ha betyg på en utbildning som omfattar 2500 poäng, varav godkända betyg i 2250 poäng. I de godkända betygen ska följande kurser ingå: Svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3 Engelska 5 och 6 Matematik 1 (b eller c) Godkänt gymnasiearbete

¹ I Skolverkets statistik anses elever ha slutfört gymnasieskolan om de läst ett fullständigt nationellt program om 2 500 poäng och därefter fått examen eller studiebevis med minst 2 500 betygsatta kurspoäng. Av de 80 238 eleverna har 72 734 fått en examen, 8 324 ett studiebevis med minst 2 500 betygsatta poäng. Utöver dessa 80 238 elever har 820 elever fått diplom från Internationell Baccalaureate (IB). IB:s examensmål går inte att likställa med dem på nationella program.

² Här ingår utbildningar inom flygteknik, marinteknik, samiska näringar, sjöfart, tågteknik och yrkesdans.

Andel elever som slutför gymnasieskolan: en jämförelse över tid

Genomströmningen av elever avser andelen elever som har slutfört gymnasieskolan inom en viss tid från att de påbörjade sina gymnasiestudier. I normalfallet behöver en elev som börjar på ett nationellt program tre år för att slutföra sina gymnasiestudier. Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker. I Skolverkets genomströmningsstatistik följer man en elevkull 3, 4 och 5 år efter att eleverna började gymnasieskolan.

Tabell 1. Andelen elever som slutfört¹⁾ gymnasieskolan inom 3, 4 och 5 år, startår 2003 - 2013(inkl. introduktionsprogram)

Gy 2011	Startår	Andel som slutfört nationella program inom 3 år (%)		Andel som slutfört nationella program inom 4 år (%)		Andel som slutfört nationella program inom 5 år (%)	
		med examen eller studiebevis 2500 p (%)	med examen (%)	med examen eller studiebevis 2500 p (%)	med examen (%)	med examen eller studiebevis 2500 p (%)	med examen (%)
	2013	71	65	.	.	.	.
	2012	72	65	79	71	.	.
	2011	71	63	78	69	79	70
Lpf 94	Startår	Andel med slutbetyg inom 3 år (%)		Andel med slutbetyg inom 4 år (%)		Andel med slutbetyg inom 5 år (%)	
	2010	71		76		77	
	2009	69		77		78	
	2008	69		77		78	
	2007	68		76		78	
	2006	68		76		77	
	2005	69		76		77	
	2004	68		76		77	
	2003	68		75		76	

¹⁾ Tabellförklaring: Till elever som slutfört gymnasiet i Gy 2011 räknas elever med gymnasieexamen eller studiebevis med betygssatta kurser om 2500 poäng eller fler. Till elever som slutfört Lpf 94 räknades elever med slutbetyg från nationella program, Waldorf samt International Baccalaureate. Siffrorna i tabellen är avrundade till närmaste heltal.

Hösten 2013 började 99 713 ungdomar gymnasieskolan i årskurs 1, varav 13 138 på ett introduktionsprogram. Våren 2016 – tre år senare – slutförde³⁾ drygt 71 procent

³⁾ I statistikredovisningen avser begreppet ”slutfört” samtliga elever som läst ett fullständigt nationellt program, är betygssatta i kurser om 2500 poäng och sedan fått en examen eller ett studiebevis.

av dessa elever gymnasieskolan med gymnasieexamen (65 procent) eller ett studiebevis om 2 500 poäng (6 procent). Genomströmningen för de tre första årskullarna med ungdomar i Gy 2011 som slutfört gymnasieskolan inom loppet av tre år har varierat mellan 71-72 procent, och är något högre jämfört med eleverna som slutförde gamla gymnasieskolan.

Om man väljer att jämföra andelen elever med *examen* inom loppet av tre år i Gy 2011, 65 procent, med eleverna som fick *slutbetyg* i gamla systemet, är genomströmningen 3–4 procentenheter lägre beroende på vilket år man väljer att jämföra med. Det var alltså en större andel elever som fick slutbetyg i gamla systemet i förhållande till andelen som fått examen i den reformerade gymnasieskolan. Det visar en skillnad mellan de båda systemen. Kraven för att få en examen i Gy 2011 är annorlunda jämfört med kraven för att få ett slutbetyg⁴ i den gamla gymnasieskolan. Då krävdes att eleven blivit betygssatt i samtliga programmets kurser, men inte att 2 250 poäng skulle vara godkända, såsom examenskraven nu anger.⁵ Dagens gymnasieexamen kräver alltså mer av eleverna än vad som krävdes av tidigare kullar för att få ett slutbetyg.

Gränsen 2500 poäng, d.v.s. ett fullständigt nationellt program, innebär att samtliga elever med examen och studiebevis om 2500 betygssatta poäng innefattas i begreppet ”slutfört” och redovisas. Elever som får studiebevis från reducerade program eller är betygssatta i färre än 2 500 poäng ingår inte i redovisningen av begreppet ”slutfört”. Betygsatt är den elev som fått betyget A-F. Streck räknas inte som betyg.

⁴ I Lpf 94 kallades motsvarigheten till examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng för slutbetyg. Slutbetyg inkluderade elever som har läst 2 500 poäng, dvs. en fullständig gymnasieutbildning. Eleverna skulle också vara betygssatta i samtliga kurser. Elever som läst reducerat program ingick i beräkningen. Likheten gällande genomströmning mellan en elev som fått examen eller studiebevis (Gy 2011) och en elev med slutbetyg (Lpf 94) ligger i de 2 500 poängen. 2 500 poäng markerar i båda systemen att eleven blivit betygssatt i kurser som motsvarar en fullständig gymnasieutbildning.

⁵ Se faktarutan i inledningen för en beskrivning av examenskraven.

Examen på 3 år – andelen elever redovisade per program

Hur stor andel av eleverna som tar examen inom tre år är ett viktigt mått eftersom tre år är den ”förväntade” studietiden en elev behöver på sig för att slutföra gymnasieskolan. År 2016 var det 74,2 procent av eleverna som tagit examen inom tre år på nationella program. Det är en liten ökning jämfört med år 2015 då 73,7 procent tog examen. Andelen elever som inom tre år tagit examen från nationella program har två år i rad varit cirka 74 procent. Jämför man de tre första elevkullarna som slutfört Gy 2011 så har andelen elever som tagit examen inom tre år på nationella program ökat med 2,8 procentenheter, från 71,4 procent år 2014 till 74,2 procent år 2016. Den största ökningen skedde mellan 2014 och 2015 då andelen elever med examen ökade med 2,3 procentenheter. Denna ökning var påtaglig både på yrkesprogram och högskoleförberedande program.⁶

Tabell 2. Andelen elever med examen inom tre år: 2014, 2015 samt 2016, redovisade på startprogram

	Andel elever med examen		
	Startår 2011/examen 2014	Startår 2012/examen 2015	Startår 2013/examen 2016
Gymnasieskolan Totalt ¹	63,4	65,2	65,2
Nationella program	71,4	73,7	74,2
Yrkesprogram	66,6	69,9	70,8
Barn och fritid	63,9	65,8	66,6
Bygg och anläggning	72,3	74,9	73,3
El och energi	68,2	71,6	74,5
Fordon och transport	61,3	65,6	65,2
Handel och administration	63,6	69,0	67,2
Hantverk	65,7	68,0	70,9
Hotell och turism	68,1	72,2	71,9
Industritekniska	69,6	72,3	78,7
Naturbruk	65,6	71,0	72,4
Restaurang och livsmedel	62,9	66,2	68,7
VVS och fastighet	71,6	69,0	73,7
Vård och omsorg	66,0	68,6	68,1
Riksrekryterande utbildningar	61,8	74,4	71,3
Högskoleförberedande program	73,8	75,5	75,8
Ekonomi	76,8	78,9	78,0
Estetiska	68,6	71,9	72,0
Humanistiska	73,9	71,8	74,2
Naturvetenskap	78,6	79,5	78,9
Samhällsvetenskap	74,0	74,9	75,4
Teknik	70,1	72,3	74,5
Introduktionsprogram	5,2	6,7	5,6
Individuellt alternativ	0,7	1,1	1,0
Preparandutbildning	5,7	6,3	6,0
Programinriktat individuellt val	23,0	28,6	26,8
Språkintrödn	0,4	0,3	0,2
Yrkesintroduktion	2,7	4,4	5,2

⁶ Skolverket har framhållit att den förhållandevis kraftiga ökningen av andelen med examen som skedde mellan år 2014 och år 2015 kan förklaras av att andelen underkända i för examen avgörande kurser minskat mellan dessa år, främst kurser i matematik. Källa: Skolverket: Betyg och studieresultat i gymnasieskolan 2014/2015, pm, 2015-12-17.

Examen inom tre år: yrkesprogram

Av de ungefär 27 500 elever som påbörjade ett yrkesprogram hösten 2013 var det 70,8 procent som genomfört gymnasieskolan på 3 år och tagit yrkesexamen våren 2016. Andelen med yrkesexamen har ökat de tre senaste åren och år 2016 är det första gången andelen med examen överstigit 70 procent. Det innebär att sju av tio elever på yrkesprogram har tagit en examen inom loppet av tre år.

Industritekniska programmet är det yrkesprogram där störst andel elever, 78,7 procent, tagit examen inom tre år. Även el- och energiprogrammet (74,5 procent), VVS- och fastighetprogrammet (73,7 procent) samt Bygg- och anläggningsprogrammet (73,3 procent) har förhållandevis hög andel med examen inom tre år. De yrkesprogram som har förhållandevis låga andelar med elever med examen inom tre år är fordons- och transportprogrammet, där 65,2 procent av eleverna tog examen samt barn- och fritidsprogrammet, där 66,6 procent av eleverna tog examen.

Analys av ökad examensfrekvens på industritekniska programmet

Andelen elever med examen från industritekniska programmet har ökat kraftigt tre år i rad, från 69,6 procent år 2014 till 78,7 procent år 2016 – en ökning med nästan 10 procentenheter. Noterbart är också att industritekniska programmet har näst högst genomströmning av samtliga nationella program år 2016. Det är enbart på naturvetenskapsprogrammet där 78,9 procent av eleverna tog examen inom tre år som har högre genomströmningen än industritekniska programmet. Skillnaden mellan andelen elever som tagit examen inom tre år på industritekniska- och naturvetenskapsprogrammet år 2016 var alltså marginell, 0,2 procentenheter.

Industritekniska programmet är ett förhållandevis litet program där ungefär 1 300-1500 elever börjat läsa varje höst åren 2011-2013. Hösten 2013 började 1336 elever på industritekniska programmet. Av dem har 78,7 procent tagit examen tre år senare, våren 2016. En möjlig förklaring till att andelen elever som tagit examen på tre år ökat kraftigt på programmet kan vara att elevgruppen som börjar på programmet har högre meritvärde från grundskolan.

Tabell 3: Andel med examen från industritekniska programmet

Elevkull	Meritvärde från grundskolan, medelvärde	Examen inom tre år, andel (%)
2011	172	69,6 år 2014
2012	176	72,3 år 2015
2013	183	78,7 år 2016

Det genomsnittliga meritvärdet från grundskolan har ökat på industritekniska programmet mellan åren 2011-2013, från 172 till 183⁷. Även andelen elever med föräldrar som har eftergymnasial utbildning har ökat något åren 2011-2013, från omkring 32 procent till 36 procent. I förhållande till de ökande meritvärdena från grundskolan är dock ökningen av andelen elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning relativt liten. De ökande meritvärdena på industritekniska programmet kan dock inte ensamt förklara den stora andel som tar examen på programmet. Meritvärdena för elever på industritekniska programmet avviker exempelvis inte markant från den genomsnittliga meritpoängen för samtliga elever som börjat på yrkesprogram, där det skett ökning från 172 till 181 poäng år 2011-2013.

På industritekniska programmet slutförde 60 procent av eleverna gymnasieskolan med ett utökat program våren 2016. Över hälften av eleverna hade alltså läst minst en kurs utöver de 2500 poäng som ingår i ett fullständigt nationellt program. Industritekniska programmet har år 2016 den högsta andelen elever som slutfört gymnasieskolan med utökade program av samtliga nationella program.

Sammantaget har andelen elever som söker industritekniska programmet minskat men elevgruppen som läser programmet har bättre meritvärden från grundskolan. Över hälften av eleverna på programmet slutförde också gymnasieskolan med utökade program.

Examen inom tre år: högskoleförberedande program

Av de ungefär 59 100 elever som började ett högskoleförberedande program i gymnasieskolan 2013 var det 75,8 procent som genomfört utbildningen på 3 år och fått examen 2016. Naturvetenskapsprogrammet är det program där störst andel elever, 78,9 procent, fått en examen inom tre år. Även ekonomiprogrammet har en hög andel elever som tagit examen inom tre år, 78,0 procent. De högskoleförberedande program där minst andel elever fått en examen inom tre år är estetiska programmet, där 72,0 procent tog examen. Av de elever som började International Baccalaureate (IB) är det endast 59,8 procent av eleverna som klarat utbildningen⁸ inom loppet av tre år.

Examen inom tre år: introduktionsprogram

Det är inte förvånande att andelen elever med examen inom tre år på introduktionsprogrammen är väsentligt lägre för elever som påbörjat sina gymnasiestudier på

---

⁷ Meritvärdet har även fortsatt att öka för eleverna som började efter år 2014 och år 2015 på programmet och som ännu inte slutfört gymnasieskolan med examen.

⁸ International Baccalaureate har egen läroplan och kriterier för att slutföra utbildningen. Dessa kriterier kan inte likställas med dem på nationella program.

introduktionsprogram jämfört med elever som påbörjat gymnasiestudierna på de nationella programmen. Elever som börjat på ett introduktionsprogram och övergår till ett nationellt program behöver ofta mer än tre år på sig för att slutföra gymnasieskolan. Introduktionsprogrammen har också olika syften och ska leda till etablering på arbetsmarknaden och så god grund till fortsatt utbildning som möjligt.

Sammantaget gör det att genomströmningen på tre år med examen inte är ett lika relevant mått för alla introduktionsprogrammen som för de nationella programmen som är avsedda att genomföras på tre år. Noterbart är dock att nästan 27 procent av eleverna som började på programinriktat individuellt val år 2013 tre år senare lämnat gymnasieskolan med examen från ett nationellt program våren 2016.

I denna PM finns en separat redovisning där Skolverket år 2016 följt upp hur det gått för elever fem år efter de påbörjade på introduktionsprogram år 2011. I redovisningen finns också en faktaruta som beskriver de fem introduktionsprogrammen och deras olika syften.

Examen inom tre år: kvinnor och män

Kvinnor uppnår i högre utsträckning examen inom tre år jämfört med män⁹. På de högskoleförberedande programmen är skillnaden störst där nästan 79,1 procent av kvinnorna fått examen inom tre år jämfört med 72,2 procent av männen. Det finns inget enskilt högskoleförberedande program där inte kvinnor i högre utsträckning än män klarat examen inom tre år. Störst skillnad är det på samhällsvetenskapsprogrammet där 79,9 procent av kvinnorna tagit examen jämfört med 67,7 procent av männen.

På yrkesprogrammen är skillnaderna mellan andelen kvinnor och män som klarat examen mycket liten jämfört med de högskoleförberedande programmen. Även om 70,9 procent av kvinnorna på yrkesprogram fick examen inom tre år jämfört med 70,7 procent av männen finns flera program där en större andel män tar examen. På de sex yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordon- och transportprogrammet, industritekniska programmet, naturbruksprogrammet samt vvs- och fastighetsprogrammet är det män som i högre utsträckning än kvinnor tagit examen inom loppet av tre år. Störst skillnad mellan könen på yrkesprogrammen återfinns på handels- och administrationsprogrammet där 72,8 procent av kvinnorna tog examen inom tre år jämfört med 58,2 procent bland männen.

Noterbart är att det är förhållandevis liten skillnad mellan andelen män som tar examen på högskoleförberedande program (72,2 procent) jämfört med andelen

---

⁹ Siffrorna för kvinnor och män gäller för elever som var nybörjare i gymnasieskolan 2013 och tog examen tre år senare, våren 2016.

PM

12 (27)

kvinnor (70,9 procent) och män (70,7 procent) på yrkesprogrammen som tar examen. Att de högskoleförberedande programmen totalt har en högre andel med examen på tre år, 75,8 procent, jämfört med 70,8 procent på yrkesprogrammen verkar till en del förklaras av att kvinnor i mycket högre utsträckning än män tar examen på de högskoleförberedande programmen. Jämför man enbart andelen män med examen från högskoleförberedande program med kvinnor och män på yrkesprogram är det, som ovan nämnts enbart, omkring drygt en procent, som skiljer högskoleförberedande program från yrkesprogram i genomströmning.

Examen inom tre år: föräldrars högsta utbildningsnivå

Det finns ett samband mellan en elevs studieresultat och föräldrarnas högsta utbildningsnivå. Elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning uppnår i högre grad gymnasieexamen jämfört med andra elever. Bland de elever som började gymnasieskolan hösten 2013 fick 75,1 procent av dem vars föräldrar hade eftergymnasial utbildning examen 2016. Motsvarande siffra för elever med föräldrar med gymnasial utbildning är 62,9 procent och för elever med föräldrar med förgymnasial utbildning 32,9 procent. Dessa skillnader har varit förhållandevis oförändrade även för elevkullarna som gick ut år 2014 och år 2015.

Examen på 3, 4 och 5 år – elever med startår 2011

Även om en majoritet av eleverna i en årskull tar examen inom tre så kan det finnas anledning att komplettera måttet ”examen inom tre år” med information hur många av eleverna i samma kull som behövde ett fjärde och ett femte år på sig för att nå examen. År 2016 är det fem år sedan första elevkullen började nya gymnasieskolan år 2011. En uppföljning efter fem år visar på följande examensfrekvens:

Tabell 4. Nybörjare år 2011 – kumulativ andel av en elevkull som fått gymnasieexamen efter 3, 4 och 5 år

	Andel med examen efter 3 år 2014	Andel med examen efter 4 år 2015	Andel med examen efter 5 år 2016
Nationella program	71,4	77,0	77,6
Yrkesprogram	66,6	71,2	71,9
Högskoleförb. program	73,8	79,9	80,6
Introduktionsprogram	5,2	13,5	17,6

Av eleverna som började gymnasieskolan på nationella program¹⁰ år 2011 är det 71,4 procent som tagit examen på 3 år. Efter fyra år har ytterligare omkring 6 procent av eleverna, 77 procent, tagit examen. Efter fem år är det ytterligare en knapp procent som tagit examen, vilket gör att sammantaget 77,6 procent av eleverna i kullen tagit examen inom fem.

På yrkesprogrammen är det 66,6 procent som tagit examen efter 3 år, 71,2 procent efter fyra och 71,9 efter fem år. På högskoleförberedande program är det 73,8 procent som tagit examen efter 3 år, 79,9 procent efter fyra år och 80,6 efter fem år. På yrkesprogrammen har alltså cirka sju av tio elever tagit examen efter fem år och på högskoleförberedande programmen har cirka åtta av tio elever tagit examen. Även om yrkesprogrammen och de högskoleförberedande programmen har olika examensfrekvens efter tre år är mönstret för hur många elever som ”tillkommer” med examen efter fyra och fem år mycket liknande. Efter fyra år har omkring fem procent fler elever tillkommit till dem som redan har examen och efter fem år tillkommer ytterligare en knapp procent. Uppföljningen av hur det går för en elevkull fem år efter startåret visar alltså att ytterligare omkring 5-7 procent av eleverna i en årskull tar examen utöver dem som klarat examen inom den förväntade tiden tre år. Omkring hälften av dessa elever som tillkommer med examen efter fyra och fem år är elever som bytt till ett annat nationellt program än startprogrammet.

¹⁰ Andelen gäller elever som började på nationella program år 2011 och inkluderar inte elever som började introduktionsprogrammen. Nationella program avser både yrkesprogram och högskoleförberedande program.

Grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier

Av de 80 238 elever som slutförde gymnasieskolan på ett nationellt program våren 2016 är det 72 procent av eleverna som har en grundläggande behörighet till studier på universitet och högskola¹¹. Det kan jämföras med år 2014 och år 2015, då 70 respektive 71 procent av eleverna fick en grundläggande behörighet. Andelen elever som går ut gymnasieskolan med grundläggande behörighet har alltså ökat något, från 70 till 72 procent. Andelen elever i sista årskullen som gick ut gamla gymnasieskolan våren 2013 med grundläggande behörighet var 87 procent.

En skillnad för eleverna som lämnar Gy 2011 jämfört med Lpf 94 är att reglerna för grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier har ändrats¹². Något förenklat går det att säga att kraven för att få grundläggande behörighet är lite högre för elever som lämnar Gy 2011 jämfört med Lpf 94. Elever i Gy 2011 som får examen från högskoleförberedande program får per automatik också grundläggande behörighet att söka universitet och högskola. Elever med examen från ett yrkesprogram kan inom ramen för yrkesprogrammen läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet¹³, men kurserna är inte obligatoriska som på de högskoleförberedande programmen.

Grundläggande behörighet på yrkesprogram

Som ovan nämnts är det möjligt för elever på yrkesprogram att läsa in grundläggande behörighet. Våren 2016 var det totalt 23 858 elever som gick ut med examen från ett yrkesprogram. Av dessa har 41 procent lämnat gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Det kan jämföras med år 2015 och år 2014 då 40,5 procent respektive 41 procent av eleverna yrkesexamen lämnade gymnasiet med en grundläggande behörighet. Åren 2014-2016 har andelen elever med yrkesexamen

---

¹¹ Beräkningen av andelen avgångna med grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier räknas ut utifrån samtliga elever som slutfört gymnasieskolan på ett nationellt program läsåret 2015/2016 med examen eller studiebevis om 2500 poäng.

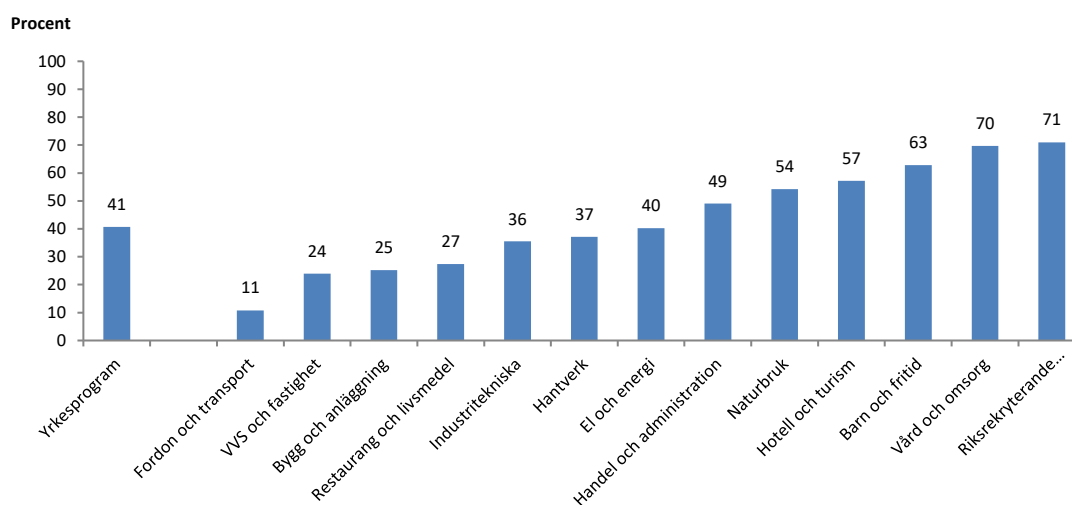
¹² För att uppnå grundläggande behörighet i Gy 2011 måste eleven förutom uppnådda krav för examen ha minst godkänt (betyget E) i kurserna matematik 1, engelska 5 och 6 samt svenska eller svenska som andraspråk 1, 2 och 3. I Lpf 94 krävdes från 2010 följande för att få grundläggande behörighet: slutbetyg som omfattade 2500 poäng varav 2250 poäng skulle vara lägst betyget godkänt. Eleven skulle också ha lägst betyget godkänt i kurserna matematik A, engelska A samt svenska eller svenska som andraspråk A och B. I Gy 2011 krävs alltså sex godkända kurser om 600 poäng i matematik, engelska och svenska. I Lpf 94 krävdes fyra kurser om 400 poäng i matematik, engelska och svenska. I Gy 2011 ska även yrkes eleverna ha minst godkänt (betyget E) i 400 programgemensamma ämnen. I Lpf 94 var andelen elever med slutbetyg som lämnade gymnasieskolan med grundläggande behörighet omkring 87 procent från 2010 till 2013.

¹³ För att en elev med yrkesexamen om 2500 poäng ska få grundläggande universitet- och högskolebehörighet måste eleven läsa två kurser svenska eller svenska som andraspråk om 100 poäng vardera (svenska 2 och 3) samt en kurs i engelska om 100 poäng (engelska 6). Dessa kurser är obligatoriska för elever som läser på högskoleförberedande program.

som har grundläggande behörighet varit förhållandevis konstant på en nivå av drygt 40 procent.

Syftet med att visa på hur stor andel av elever med examen på respektive yrkesprogram som också har läst in grundläggande behörighet är inte att rangordna programmen från ”sämst till bäst” utan att visa på den stora variation som finns mellan yrkesprogram.

Diagram 1. Andel elever med yrkesexamen våren 2016 som har grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier - redovisade per yrkesprogram

På de riksrekryterande utbildningarna som brukar räknas till yrkesprogrammen är det störst andel av eleverna med examen, 71 procent, som också slutfört gymnasieskolan med en grundläggande behörighet. Även vård- och omsorgsprogrammet (70 procent), barn- och fritidsprogrammet (63 procent) och hotell- och turismprogrammet (57 procent) är yrkesprogram där förhållandevis många elever med examen läst in grundläggande behörighet. Det yrkesprogram där minst andel av eleverna med examen läst in grundläggande behörighet är fordons- och transportprogrammet, där 11 procent av avgångseleverna var behöriga att söka vidare till universitet och högskola. Jämfört med år 2014 och år 2015 har det skett mycket marginella förändringar¹⁴ på något av yrkesprogrammen gällande andelen elever med examen som läst in grundläggande behörighet. Den inbördes ordningen mellan programmen har heller inte ändrats mellan år 2014, år 2015 och år 2016.

¹⁴ Den största andelsförändringen som skett år 2014-2016 gällande yrkesexamen med grundläggande behörighet är på vård- och omsorgsprogrammet mellan år 2014 och år 2015 då andelen elever med examen och grundläggande behörighet på programmet minskade från 74 till 69 procent. År 2016 har andelen ökat till 70 procent.

Genomsnittlig betygspoäng

Våren 2016 slutförde 80 238¹⁵ elever ett nationellt program med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng. Den genomsnittliga betygspoängen för samtliga dessa elever var 14,1 poäng. Året före, våren 2015, var den genomsnittliga betygspoängen 14,0 och för den första kullen elever som år 2013 slutförde den reformerade gymnasieskolan 14,0. För de tre första elevkullarna i Gy 2011 har den genomsnittliga betygspoängen alltså varit stabil och ökat marginellt med 0,1 poäng åren 2014-2016.

Den genomsnittliga betygspoängen för sista kullen elever som slutförde gamla gymnasieskolan, Lpf 94, våren 2013 var 14,0. En skillnad för eleverna som gått ut reformerade gymnasieskolan 2014 och 2015 jämfört med eleverna som gick ut gamla gymnasieskolan 2013 är att betygsskalan ändrats. Elever i Gy 2011 blir betygssatta enligt en sexgradig betygsskala som sträcker sig från A till F där lägsta betyget för att bli godkänd på en kurs är E. Beräkningen av den genomsnittliga betygspoängen¹⁶ för Gy 2011 är snarlik den för elever i Lpf 94, men fler betygssteg har införts i Gy 2011, programstrukturen är ändrad och man ska därför vara försiktig med jämförelser.

Genomsnittlig betygspoäng: yrkesprogram

Den genomsnittliga betygspoängen¹⁷ för samtliga 27 090 elever som slutförde yrkesprogram med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng våren 2016 var 13,0. För yrkeseleverna som slutförde gymnasieskolan våren 2015 var den genom-

---

¹⁵ År 2016 fick 820 elever diplom från Internationell Baccalaureate, (IB). Dessa IB-elever ingår inte i elevantalet 80 238 som den genomsnittliga betygspoängen är beräknad på. IB har kurser och examensmål som skiljer sig från dem på nationella program.

¹⁶ Den genomsnittliga betygspoängen i GY 2011 beräknas följande sätt. För varje kurs multipliceras kurspoängen med betygspoängen (kurserna är viktade enligt följande: F=0, E=10, D=12,5 C=15, B=17,5 och A=20) varpå dessa produkter summeras. Denna summa divideras sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerats som utökade ingår inte i beräkningen. Inte heller gymnasiearbetet ingår i beräkningen eftersom denna kurs endast betygssätts med F eller E. Den genomsnittliga betygspoängen omfattar elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser, men gymnasiearbetet exkluderas. Elever som läst reducerat program ingår inte i beräkningen.

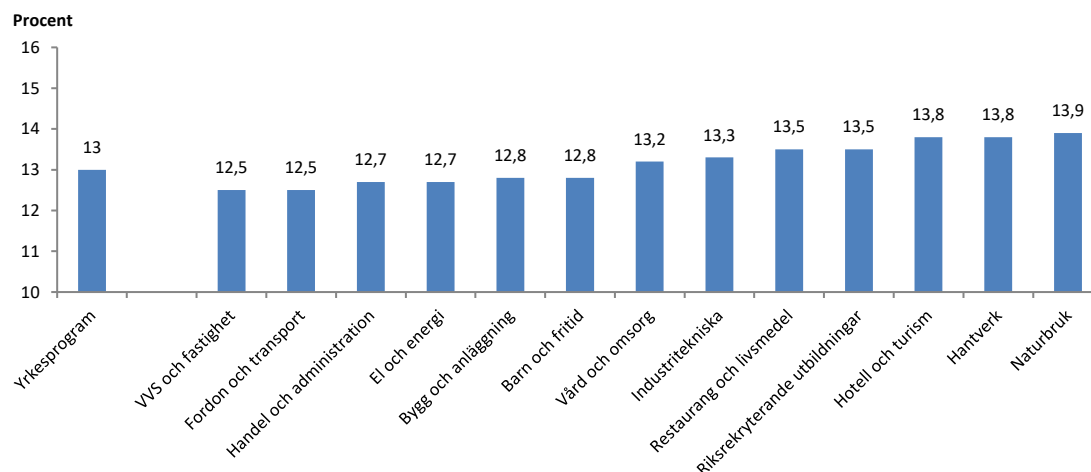
Den genomsnittliga betygspoängen i Lpf 94 (från 2010) beräknades på följande sätt. För varje kurs multiplicerades kurspoängen med betygspoängen (kurserna var viktade enligt följande: IG=0, G=10, VG=15 och MVG=20) varpå dessa produkter summerades. Denna summa dividerades sedan med summan av kurspoängen. Kurser som markerades som utökade ingick inte beräkningen. Den genomsnittliga betygspoängen var beräknad på elever som läst en fullständig gymnasieutbildning om 2500 poäng och fått betyg i samtliga kurser. Även elever som läst reducerat program ingick i beräkningen.

¹⁷ I beräkningen av yrkesprogram ingår 243 elever som fick avgångsbetyg från riksrekryterande utbildningar (RX). Den genomsnittliga betygspoängen för dessa var 13,5.

snittliga betygspoängen 12,9 och för eleverna 2014 var poängen 13,0.

Diagram 2. Genomsnittlig betygspoäng på yrkesprogram redovisat för respektive program, våren 2016 (elever med examen samt studiebevis om minst 2500 poäng)

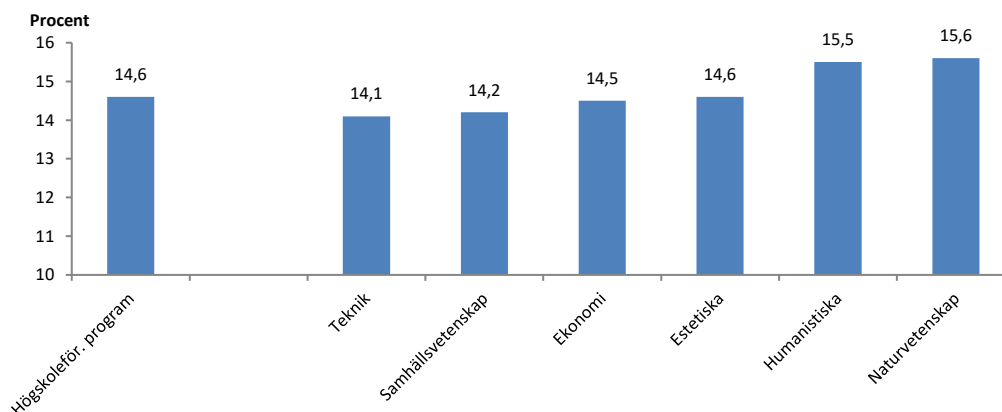
Elever som går naturbruksprogrammet har högst genomsnittlig betygspoäng (13,9) följt av elever på hantverksprogrammet (13,8) och hotell- och turismprogrammet (13,8). Lägst betyg har elever som läst vvs- och fastighetsprogrammet (12,5) samt fordons- och transportprogrammet. På det yrkesprogram där flest elever slutförde gymnasieskolan¹⁸ våren 2016, el- och energiprogrammet, var den genomsnittliga betygspoängen 12,7. Det finns inget yrkesprogram våren 2016 där eleverna har högre genomsnittlig betygspoäng än på något högskoleförberedande program.

Genomsnittlig betygspoäng – högskoleförberedande program

Den genomsnittliga betygspoängen för elever som slutförde högskoleförberedande program med examen och studiebevis om minst 2500 poäng våren 2016 är 14,6. För eleverna på högskoleförberedande program våren 2015 var den genomsnittliga betygspoängen 14,5.

¹⁸ På el- och energiprogrammet slutförde 4 055 elever gymnasieskolan våren 2016 med examen eller studiebevis med minst 2500 betygssatta poäng, följt av bygg- och anläggningsprogrammet med 3 686 elever och fordons- och transportprogrammet med 2 880 elever. Dessa tre yrkesprogram hade flest elever med yrkesexamen och studiebevis även år 2015.

Diagram 3. Genomsnittlig betygspoäng för högskoleförberedande program för respektive program, våren 2016 (elever med examen samt studiebevis om minst 2500 poäng)

Eleverna på naturvetenskapsprogrammet har högst genomsnittlig betygspoäng (15,6). Även elever på humanistiska programmet (15,5) har en genomsnittlig betygspoäng över 15. Lägst genomsnittlig betygspoäng bland de högskoleförberedande programmen har eleverna på teknikprogrammet (14,1). Det program i gymnasieskolan där flest elever¹⁹ slutförde gymnasieskolan 2016 – samhällsvetenskapsprogrammet – var den genomsnittliga betygspoängen 14,2. Mellan år 2014-2016 har det skett mycket marginella förändringar i den genomsnittliga betygspoängen för de olika högskoleförberedande programmen. Noterbart är dock att den genomsnittliga betygspoängen på teknikprogrammet ökat från 13,9 till 14,1 poäng mellan år 2015 och 2016.

Genomsnittlig betygspoäng – kön, föräldrars utbildningsnivå samt utländsk bakgrund.

Kvinnor har generellt högre studieresultat än män. Våren 2016 var den genomsnittliga betygspoängen²⁰ för kvinnor som slutförde gymnasieskolan 14,7 och för männen 13,6. Det skiljer 1,2 poäng mellan könen i genomsnittlig betygspoäng. Den genomsnittliga betygspoängen 2015 var 14,6 för kvinnor och 13,4 för män. Intressant att notera är att skillnaderna mellan kvinnor och mäns genomsnittliga betygspoäng i förra betygsskalan var som minst kort efter det att betygssystemet införts, och därefter ökade till 1,4 poäng.²¹

¹⁹ På samhällsvetenskapsprogrammet slutförde 16 412 elever gymnasieskolan våren 2016 med examen eller studiebevis med minst 2500 betygssatta poäng, följt av naturvetenskapsprogrammet med 11 985 elever och ekonomiprogrammet med 9 965 elever.

²⁰ Den genomsnittliga betygspoängen som återges för kön, utbildningsbakgrund samt utländsk bakgrund gäller för elever som slutfört gymnasieskolan med examen eller studiebevis om minst 2500 betygssatta poäng.

²¹ Våren 2013 var den genomsnittliga betygspoängen 14,7 för kvinnor och 13,3 för männen, vilket innebar 1,4 poängs skillnad mellan könen. Läsåret 1996/97 var skillnaden 0,9 poäng och ökade succesivt till 1,4 poäng 2006 för att vara så fram till 2012/2013.

Den genomsnittliga betygspoängen för elever som slutfört gymnasieskolan våren 2016 är högre bland elever med föräldrar som har hög utbildningsnivå. Högst genomsnittlig betygspoäng har elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning, 14,7. Därefter följer elever med föräldrar med gymnasial utbildning (13,4) och lägst genomsnittlig betygspoäng (12,5) har elever med föräldrar med förgymnasial utbildning.

Elever med svensk bakgrund har högre genomsnittlig betygspoäng (14,3) än elever med utländsk bakgrund (13,2). Tittar man på både kön och utländsk bakgrund så har kvinnor med svensk bakgrund högst genomsnittlig betygspoäng (14,9) följt av kvinnor med utländsk bakgrund (13,7) och män med svensk bakgrund (13,7). Lägst poäng har män med utländsk bakgrund (12,7). Noterbart är att män med utländsk bakgrund ökat sin betygspoäng med 0,2 poäng – från 12,5 till 12,7 poäng – mellan år 2015 och år 2016.

Omfattning på studierna: utökad och reducerad program

En elev kan läsa ett utökad program, och läser då fler kurser än vad som normalt ingår i gymnasiestudierna på ett nationellt program (2 500 poäng). Bland eleverna som slutfört gymnasieskolan våren 2016 med examen eller studiebevis om minst 2500 poäng, var det 33 procent som läst utökad program. Generellt kan man säga att det är vanligare bland elever på yrkesprogram att läsa utökade program än bland elever som läser högskoleförberedande program.

Störst andel elever som läst utökad program fanns på industritekniska programmet. På detta program slutförde 60 procent eleverna gymnasieskolan med utökad program våren 2016. Även på naturbruksprogrammet (54 procent) och hantverksprogrammet (52 procent) läste en stor andel av eleverna ett utökad program. Minst andel elever som avslutat gymnasieskolan med utökad program återfanns på ekonomiprogrammet (24 procent) och samhällsvetenskapsprogrammet (21 procent). Männen läste utökad program i något högre utsträckning än kvinnorna, 35 respektive 31 procent slutförde gymnasieskolan med ett utökad program våren 2016. Elever med utländsk bakgrund läste oftare utökad program än elever med svensk bakgrund, 39 respektive 32 procent. Det är något fler elever med föräldrar med för-gymnasial utbildning (35 procent) som slutfört gymnasieskolan med utökad program än elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning (34 procent) och elever med föräldrar med gymnasial utbildning (32 procent).

Sett över tid ökade andelen elever som läste utökad program kraftigt mellan läsåren 2009 och 2010. Det skedde i nära samband med att beräkningen av den genomsnittliga betygspoängen förändrades år 2010. I och med de nya reglerna räknades inte utökade kurser med i slutbetyget men de kunde däremot ge meritpoäng, vilket fick andelen elever som läste ett utökad program att stiga. Läsåret 2010 fick 43 procent av eleverna slutbetyg från ett utökad program, jämfört med 23 procent läsåret 2009.

Reducerat program

En elev som har studiesvårigheter kan beviljas ett reducerat gymnasieprogram, vilket innebär att eleven befrias från undervisning i ett eller flera ämnen. Eleven får därmed inte heller betyg i alla kurser som normalt ingår i utbildningen. Elever i Gy 2011 kan inte få examen eller grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier om de läser reducerat program. Därför återfinns inte elever som läst reducerat program i gruppen av elever som slutfört ett nationellt program med examen eller studiebevis om minst 2 500 poäng. Sammanlagt var det 1 239 elever som gick ut våren 2016 med reducerade program²².

---

²² Våren 2015 var det 1 176 elever som lämnade gymnasieskolan reducerat program och 1 129 elever våren 2014. Antalet elever som lämnat gymnasieskolan med reducerat program har varit förhållandevis konstant år 2014–2016 och kan variera något beroende på att elevkullarna skiljer sig något i antal under dessa år.

De senaste tio åren har andelen elever som avslutat gymnasieskolan med ett reducerat program minskat kraftigt. Den stora minskningen av andelen elever som läst reducerat program sammanfaller inte med den första avgångskullen som avslutade den reformerade gymnasieskolan 2014 utan hänger samman med de förändrade behörighetsregler till universitet och högskola som infördes 2010. De nya reglerna innebar att elever som avslutade ett reducerat program på gymnasieskolan 2010 eller senare inte blev behöriga till högre studier.

Elever som gått från introduktionsprogram till nationella program – en uppföljning efter 5 år

Skolverket har år 2016 följt upp hur det gått för elever som började på introduktionsprogram 2011. Uppföljningen visar hur stor andel som övergått till nationella program samt hur ”långt” de kommit i sina studier efter 5 år. Denna uppföljning fångar inte in den stora grupp nyinvandrade som anlände år 2015.

- Omkring hälften av eleverna, 48 procent, har inom loppet av fem år övergått till ett nationellt program i gymnasieskolan. Andelen som övergått varierar stort mellan de olika introduktionsprogrammen. Övergång till nationella program är dock inte målet för samtliga introduktionsprogram.
- Av de som övergår till ett nationellt program har drygt var tredje elev (36 procent) tagit examen inom 5 år. Ungefär varannan har läst ett helt nationellt program (2500 poäng).

Faktaruta: De fem introduktionsprogrammen

- **Preparandutbildning**

Programmets syfte är att elever som fullföljt årkurs 9 i grundskolan utan att ha uppnått behörighet till ett visst nationellt program ska uppnå sådan behörighet.

- **Programinriktat individuellt val**

Programmets syfte är att elever som inte är behöriga ska bli behöriga till ett visst yrkesprogram. Avsikten är att eleverna så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. Detta introduktionsprogram har behörighetskrav²³.

- **Yrkesintroduktion**

Programmets syfte är att ge elever en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram. Utbildningen är öppen för elever som inte är behöriga till yrkesprogram och elever från grundsärskolan.

- **Individuellt alternativ**

Syftet med programmet är att eleverna ska gå vidare till yrkesintroduktion, annan fortsatt utbildning eller arbetsmarknaden. Utbildningen är öppen för elever som inte är behöriga till yrkesprogram och elever från grundsärskolan.

- **Språkintröduktion**

Syftet med programmet är att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket som möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning.

²³ Behörighetskraven är följande, enligt 17 kap. 10§ skollagen (2010:800). Godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk. Godkända betyg i engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller godkända betyg i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen.

Diagram 4: Nybörjare på introduktionsprogram 2011: övergång till nationellt program inom 5 år

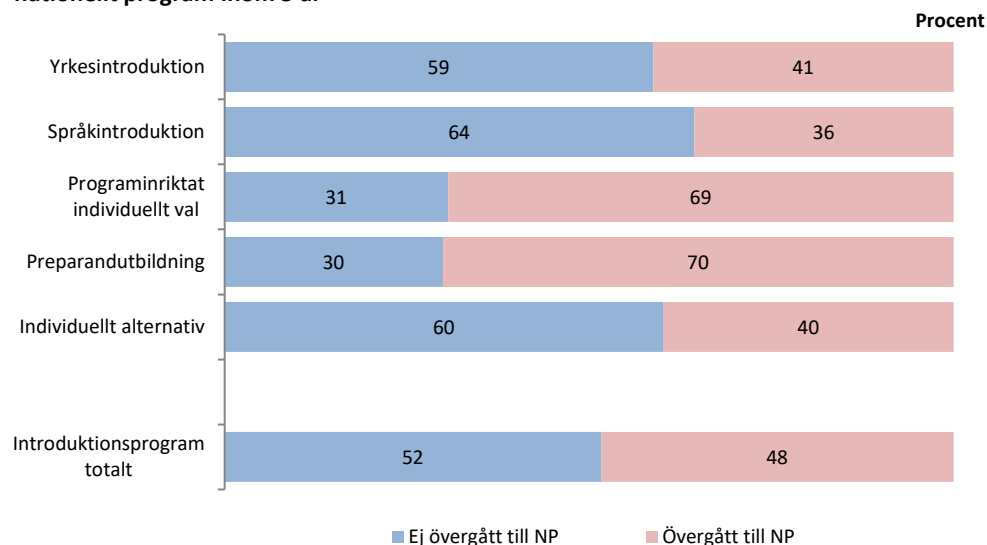
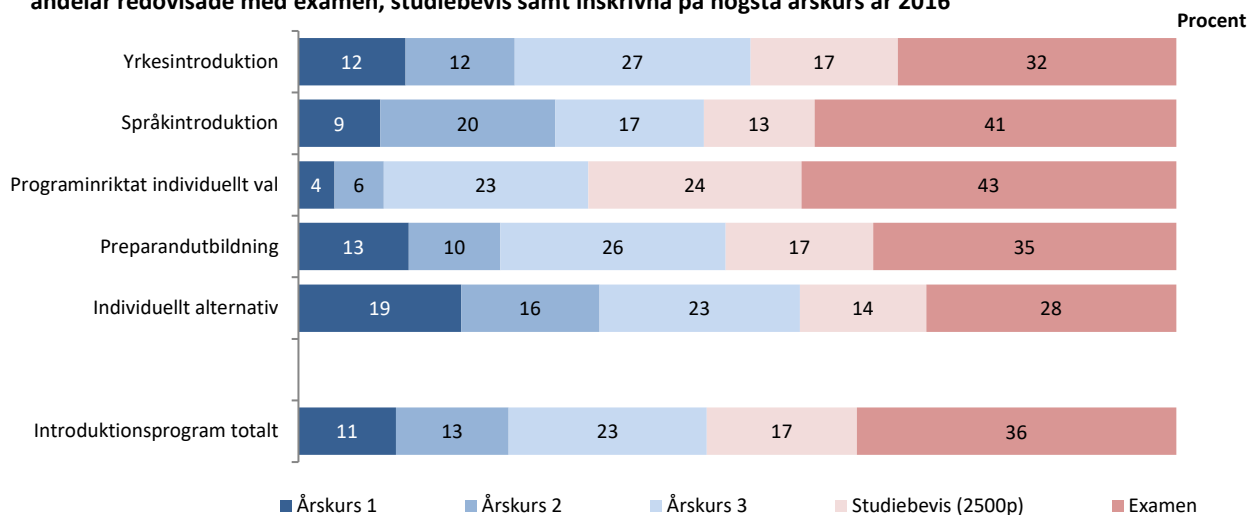

Diagram 4 visar andelen elever som började ett introduktionsprogram hösten 2011 som övergått till ett nationellt program. Uppföljningen är gjord efter fem år, 2016. Totalt för samtliga introduktionsprogram är det 48 procent av eleverna som började hösten 2011 som inom loppet av fem år övergått till ett nationellt program och övriga 52 procent har inte övergått. Det är ungefär lika vanligt att kvinnor (49,2 procent) och män (47,7 procent) övergår till nationella program från introduktionsprogram.

Hur stor andel av eleverna som övergått till ett nationellt program efter fem år skiljer sig mycket åt mellan de olika introduktionsprogrammen. På programinriktat individuellt val och preparandutbildning har 70 respektive 69 procent av nybörjar eleverna övergått till ett nationellt program. Det innebär att omkring sju av tio elever på dessa program övergått till ett nationellt program inom fem år. På yrkesintroduktion och individuellt alternativ har 41 respektive 40 procent övergått till ett nationellt program. På dessa utbildningar har alltså omkring fyra av tio elever övergått till nationellt program efter fem år. Språkintröduktion är det individuella program där minst andel, 36 procent, av eleverna övergått till ett nationellt program. Andelen som övergår från språkintröduktion till nationella program har varit relativt konstant över tid²⁴.

²⁴ Skolverkets uppföljning av eleverna som redovisas i denna PM var nybörjare på introduktionsprogram år 2011 och följer kullen fem år framåt i tiden. Den stora grupp som invandrat till Sverige år 2015 hade vid år 2011 alltså inte börjat i gymnasieskolan.

Diagram 5: Nybörjare på introduktionsprogram år 2011 som övergått till nationellt program, andelar redovisade med examen, studiebevis samt inskrivna på högsta årskurs år 2016

Omkring hälften av eleverna som började på introduktionsprogram år 2011 har övergått till nationella program inom fem år. Diagram 5 visar att bland elevgruppen som övergått till nationella program finns en stor variation i hur långt olika elever nått mot målet att slutföra gymnasieskolan. Omkring hälften av eleverna, 53 procent, som övergått till ett nationellt program har läst in ett fullständigt nationellt program och slutfört²⁵ gymnasieskolan med examen, 37 procent, eller studiebevis, 17 procent (om minst 2500 betygsatta poäng).

Övriga elever som inom loppet av fem år inte slutfört med examen eller studiebevis har kommit olika långt i slutförandet av nationella programmen och fördelar sig enligt följande: 23 procent var inskrivna i årskurs 3 som högsta årskurs, 13 procent var inskrivna på årskurs 2 samt 11 procent var inskrivna i årskurs 1. Med inskriven menas att eleven vid uppföljningen år 2016 varit registrerad på denna årskurs som högsta årskurs. Av statistiken framgår dock inte hur många av dessa elever som fortfarande fanns kvar på nationella program och läste ett eventuellt sjätte år, hur många som övergått till arbetsmarknad eller andra studier eller hur många som avbrutit sina studier.

Andelen elever som övergått från ett introduktionsprogram till ett nationellt program och tagit examen skiljer sig mellan de olika introduktionsprogrammen. Högst andel med examen återfinns på programinriktat individuellt val, 43 procent, följt av språkintrouktion (41 procent) och preparandutbildning (35 procent). Lägst andel med examen har individuellt alternativ där 28 procent tog examen. På programin-

²⁵ I statistiken är 2500 betygsatta poäng avgörande för om en elev anses ha slutfört gymnasieskolan. För att få examen måste 2250 av dessa 2500 poäng vara godkända (90 procent) samt kurser i svenska, engelska, matematik och gymnasiearbetet. För elever på yrkesprogram behövs också godkända poäng i programgemensamma ämnen. För studiebevis krävs inte att 2250 poäng är godkända.

riktat individuellt val och preparandutbildning där omkring sju av tio elever övergått till ett nationellt program tar mellan 35–43 procent av eleverna examen inom loppet av fem år. Noterbart är att på språkintröduktion, där färre än fyra av tio elever övergått till nationellt program, uppnår 41 procent av eleverna som övergått till nationellt program examen inom fem. På språkintröduktion övergår alltså en lägre andel till nationella program jämfört med övriga intröduktionsprogram, men bland dem som övergår är examensfrekvensen hög jämfört med övriga intröduktionsprogram med undantag för programriktat individuellt val.

Meritvärden från grundskolan avgörande för övergång till nationellt program

Meritvärden från grundskolan är ett mått på vilka förkunskaper en elev har med sig från grundskolan vid övergången till gymnasieskolan. Ju lägre meritvärden desto sämre förkunskaper, ju högre meritvärde desto bättre förkunskaper.

Diagram 6. Övergång från intröduktionsprogram till nationella program, redovisat utifrån meritvärden från grundskolan

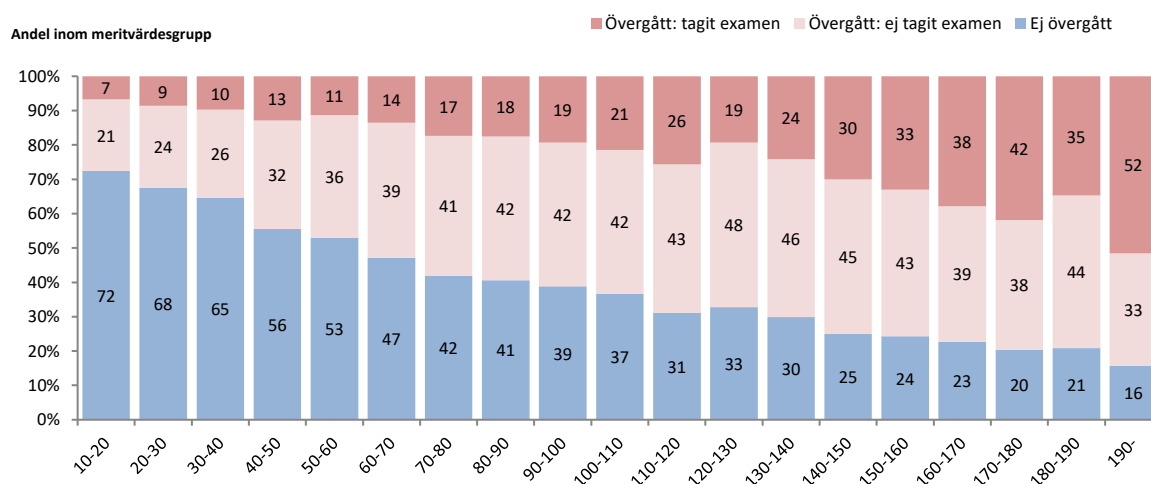

Diagram 6 visar att det finns ett samband mellan en elevs meritvärden från grundskolan och studieresultat i gymnasieskolan. Generellt verkar det vara så att ju lägre meritvärde från grundskolan, desto mindre andel som övergått till ett nationellt program med examen som mål. Ju högre meritvärden från grundskolan, desto större andel som övergått till nationellt program och tagit examen. En jämförelse av gruppen med de lägsta meritvärdena från grundskolan, 10 poäng, grupperna i mitten med 80-120 meritpoäng med gruppen med högst meritvärden, 190 poäng eller mer, visar på detta samband. I gruppen elever med 10 poäng i meritvärde från grundskolan var det 72 procent som inte övergått till ett nationellt program och sju procent som tagit examen. I denna grupp är det alltså omkring tre av tio elever som övergått till ett nationellt program efter fem år. I gruppen som har mellan 80-120 poäng i meritvärde från grundskolan sjunker andelen som inte övergår till nationellt

program till omkring 35 procent och andelen som tar examen ökar till omkring 20 procent. I gruppen med 190 poäng eller mer i meritvärde hade endast 16 procent inte övergått till ett nationellt program. I denna grupp är det endast mellan en och två elever av tio som inte övergått till ett nationellt program. Drygt hälften, 52 procent, har tagit examen inom loppet av fem år.

Den genomsnittliga meritpoängen för elever som börjar på introduktionsprogram varierar mellan de olika programmen. Elever på programinriktat individuellt val och preparandutbildning har generellt högre meritvärden än eleverna på övriga introduktionsprogram. På programinriktat individuellt val hade majoriteten över 100 poäng i meritvärde medan det på preparandutbildningen var en större spridning där eleverna är relativt jämt fördelade i intervallet 10-170 meritpoäng. Merparten av eleverna med låga meritvärden från grundskolan, 10-50 poäng, började på individuellt alternativ eller yrkesintroduktion. Lägst genomsnittliga meritvärden från grundskolan har elever som går på språkintroduktion, och där återfinns en grupp som aldrig gått i svensk grundskola.

Studieresultat för introduktionsprogram visar bestående mönster över tid

Flera resultat framträder i Skolverkets uppföljning av introduktionsprogrammen i Gy 2011. Ungefär hälften av eleverna som börjat gymnasieskolan på introduktionsprogrammen övergick till ett nationellt program. Av de som övergick till ett nationellt program har ungefär varannan elev har slutfört ett fullständigt nationellt program (2500 poäng) och drygt var tredje fått examen inom fem år.

Hur stabila dessa resultat kommer att vara över tid kan vara svårt att dra slutsatser om utifrån att ha följt enbart den första elevkullen över fem år som började på introduktionsprogram i Gy 2011. Några paralleller kan göras bakåt i tiden för att sätta resultaten i ett sammanhang. I nuvarande uppföljning hade 26 procent av eleverna som började på introduktionsprogram år 2011 slutfört ett helt nationellt program med examen eller studiebevis (2500 p) fem år senare. Vid en jämförelse med elever i gamla gymnasieskolan som var nybörjare på individuella program år 2007 framgår att samma andel, 26 procent, hade fått ett slutbetyg fem år senare.²⁶ Likartade mönster i övergångar och slutförande fanns alltså även bland elever som påbörjade gymnasieskolan på individuella programmet (IV) där samma andel, en fjärdedel, gått över till – och sedan slutfört ett helt nationellt program eller motsvarande inom 5 år.²⁷

---

²⁶ Källa: www.skolverket.se. Betyg och studieresultat 2011/12 – Tabell: Studieresultat inom 3, 4 respektive 5 år för nybörjare i år 1 den 15 oktober 2007.

²⁷ Slutbetyg i Lpf 94 eller 2500 betygssatta poäng i Gy 2011.

Att rakt av jämföra övergångar till nationella program från introduktionsprogrammen med tidigare elevkullar på de individuella programmen i gamla gymnasieskolan är vanskligt. Styrdokument, programstrukturer och behörighetskrav har ändrats. Likheterna i andelen som övergått till nationella program och slutfört gymnasieskolan visar ändå på att elever på introduktionsprogrammen som grupp i Gy 2011 verkar följa liknande mönster som de elevgrupper som tidigare började individuella program, IV, i gamla gymnasieskolan.

Denna uppföljning är gjord fem år efter eleverna påbörjat ett introduktionsprogram. Det finns elever som påbörjar och slutför gymnasieskolan under ett sjätte läsår. Om eleverna från 2011 följer samma mönster som tidigare elevkullar som påbörjade gymnasieskolan inom IV, kan andelen som genomgår ett helt nationellt program väntas öka med ytterligare ca två procent vid en uppföljning efter sex år.

Man ska också ha i åtanke att bland gruppen elever som inte övergått till nationella program kan det finnas en elevgrupp som har läst programmen med ett annat syfte, exempelvis för att underlätta inträdet på en viss typ av arbetsmarknad eller för att förbereda för övergång till andra studier än nationella program. Hur väl utbildningen på introduktionsprogram har fungerat för denna grupp elever framgår inte av denna statistik och behöver kompletteras med annan statistik som tar hänsyn till övergångar till arbetsmarknad och andra studier.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade så hittar du dem på Skolverkets webbplats under länken ”Statistik och utvärdering”. Där finns Sveriges officiella statistik om gymnasieskolan för läsåret 2015/2016 på riksnivå samt länkar till uppgifter på läns-, kommun- och skolnivå.